

starši prisiljeni, najemati svojim otrokom izvanrednih drago plačanih učnikov, kateri vadijo otroke slovenski brati in pisati. Dakle: jasen dokaz, kako prazno slamo mlatijo nemški listi, ki pisarijo o zatiranju nemške narodnosti! Našim Slovencem bi se pa vendar enkrat zdramilo, da stopijo krepko na noge ter tirjajo pravico za sebe in za svoje otroke. Naši Slovenci naj tudi nikar ne mislijo, da njim je nemščina za življenje potrebna, kakor vsakdanji kruh. Predragi rojaki: vi morate vedeti, da je Slovenec gospodar na slovenski zemlji in da se imajo ptujci njegovega jezika naučiti, če hočejo tukaj prebivati, ne pa narobe, da bi se moral Slovenec vedno vklanjanju ptujcu.

Od Sofle. Od Ptuja do Brežic je postavljena vojaška straža, da se ne smeje iz Hrvaškega za voljo živinske kuge govedo na Štajarsko prignati. Ta pozornost in ojstrost je hvalevredna, pa za kmeta, ki bi imel iz živine kaj skupiti, strašno težavna in — draga. — Kuga se je prikazala v Klanci na Hrvaškem; pa menda ne tako nevarna, ker so ravno tisti teden, ko je eno govedo za kugo poginilo, tam živinski sejem imeti smeli, — med tem, ko so se sejmi povsod v brežiškem glavarstvu ojstro prepovedali. Ljudje govorijo, da živinsko kugo v Brežicah delajo. Na straži stojijo večjidel vojaki nemškega polka „Belgier“; to povzroči Slovincem veliko nepriliko in sitnobo. Niso li vojaki slovenskega polka za ta posel sposobni, ki so bližje, kakor Belgieri? Na Rokovo, zgodaj v jutro, so v Podčetrtku prijeli 20letnega Kostajnskega, ki je svojemu botru in jerofo rejno kravo v Dekmarci — vkradel.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz vseh dežel in mest velike naše države poročajo o sijajnih svečanostih 50. goda cesarjevega. To nam je dobro znamenje udanosti in ljubezni, katero zvesto branijo vsi narodi avstrijski do svetlega cesarja in njegove preuzvišene cesarske rodbine. Bog ga nam ohrani in živi srečnega še mnoga leta! — Liberalne Mariborčane zaradi volitve v državni zbor uže nek prej nenavaden strah obletava; nekateri bi baje najrajši prosili dr. Duchatscha, naj prekliče odpoved poslanstvu. No, to je sedaj uže prepozno. — Ormoški stari okrajni zastop je 11 mesecev dalje posloval, kakor bi po postavi smel. Novi načelnik pa še ni potrjen in toraj posluje stari načelnik g. Kada dalje, kar dela uže marsikaj sitnob; sedaj je sklical celo občino zbor starih zastopnikov, akopram so novi uže izvoljeni. — Okolo Predinga zbirajo vojakov k velikim vojaškim vajam; regiment Belgier hodi pešice iz Celovca tje; po končanih vajah prideta 2 bataljona njegova v Maribor. — Mesto Leoben obhajalo je 600letnico svojega obstanka. — V Kamnu na Kranjskem vzdržujejo č. oo. frančiškani dobro 4razredno ljudsko šolo proti nagradi 50 fl. za vsakega učitelja. Liberalni

deželni svet kranjski pa je sklenil frančiškane odpraviti ter namesto njih nastaviti novih učiteljev s plačo 400—700 fl. Deželskejši mošnji bo to težko na hasek! — Na Saleburškem, gornjem in spodnjem Avstrijskem in deloma na Štajerskem okolo Marija-Celja palo je toliko deža, da je nastala grozna povodenj. Škoda je zopet velika, posebno kraj Donava. — V Kaniži na Ogerskem bila je huda volilna praska. Zmagal je nasprotnik ministerstva Tiszajevoga. Vsled tega je njegova stranka precej pobita. Odložili so kmetje okoličanje, ki so jako srditi zaradi presilnih davkov, katere je zlasti minister Tisza na Ogerskem najbolj napel!

Vnanje države. Shod našega cesarja z nemškim je baje potrdil zvezo in složno postopanje Avstrije z Nemčijo in Rumunijo v to svrhu, da se ohrani v Evropi mir pa tudi Turki še dalje ostanejo v Carigradu ter Bolgarom zabrani zediniti se. Tako si reč tolmačijo nemški listi. — Sultanu v pomoč je Bismark res odposlal mnogo nemških uradnikov in oficirjev; v Berlin pa gre mnogo mladih Turkov vojaških šol obiskovat. Črnogorcem še sultan ni izročil Dolcina in podpira Albance, kolikor mogoče. — Francoski jud Gambeta vodi Francoze za seboj ter ga imajo uže kot diktatorja ali strabonjo; kar on reče, to se zgodi. Nedavno je v Cherburgu javno hvalil vojaštvo in se zagrozil, da pride kmalu čas, ko bode Francija dobila zgubljene dežele nazaj. To kaže na boj zoper Bismarka, in je nov dokaz, da Francozje zavoljo Bismarka nečejo iti Grekom pomagat zoper Turke, ker utegnejo doma dobiti dovolj krvavega dela. — Angleži v Afganistanu pomikajo se nazaj proti Indiji, pa srditi Afgani jim zastavljajo pot. General Robrt more le po malem napredovati, da v Kandaharu zaprte Angleže reši, a general Phare, ki varuje s 4000 moži na jugu od Kandahara sotesko, Bolan je obkoljen ter je vsaki dan napaden. — Rusi in Kitajci so se toliko pogodili, da ne pričenejo kmalu vojske, ampak se v Peking, glavnem mestu Kitajskega cesarstva, iz nova razgovarjajo o mirovnih pogojih!

Za poduk in kratek čas.

Sv. Bolfank v ljutomerskih gorica.

(Spisal Matjaž Flegerič.)

III. Leta 1788 tedaj polnih sto let potem, kar je bila dodelana, dobila je ta cerkev svojega dušnega pastirja, ki je istega leta na cvetno nedeljo v njej poslovali začel, ali kot kurat bil je instaliran stoprv 6. julija istega leta, kar se iz sledečega pisma vidi, katerega tukaj v originalu priobčim: „An den Herrn Dechant zu Grosssonntag. Ueber den Bericht von 10. d., erhalten heute, wird anmit rückbedeutet, dass die Installation des Local-Kaplans zu Kagberg am 6. künftigen Monats, mit dem von hieraus mit diesem Actus er-

nannten kreisämtlichen Commissär-Verwalter der Herrschaft Mallegg Andreas Lube ohne Anstand fürgekehrt werden könne. Kreisamt Marburg 17. Juny 1788. Georg Perr m/p. Kreiscommissär, v. Plasge m/p. Pavel Zappan bil je tukaj prvi kurat. On je l. 1788. to kuracijo oskrbovati začel in je 11. novembra 1793. umrl. Odkod je sim prišel, tega ne vemo, tudi za njegov grob ni moči izvedeti, ker v cerkvi mu nikakega znamenja ni. Brž ko ne počiva na pokopališču. Drugi kurat bil je od Sobote (kuracija sv. Jakoba) prišedši Andraš Kralj. Ta je tukaj služil od l. 1793 do 1805 in takrat to službo pustivši odšel v Varaždin, kder je 31. decembra l. 1809 umrl. Ta blagodušni gospod ostal bode tukaj, dokler bo cerkev stala, neprestano v hvaležnem spominu; on je namreč kupil v Jastrebcih malo posestvice (dve njivi, gozd in travnik) in dva vinograde. En vinograd je na Kogu. Ker leži na severno stran, ne prinaša posebno dobrega vina. Drugi veči vinograd s hišo vred je v Jastrebcih, leži sicer nizko, ali lepo na južno stran. Ta rodi tako vino, da mu je v tukajšnji okolici malo enakega najti. Ta je glasoviti „Ciganščak“, s katerim se je pokojni kurat Ignacij Pirker kaj rad ponašal. Vsa ta posestva sporočil je Andraš Kralj vsled svoje 20. novembra 1808 narejene oporoke vsakemu kuratu, ki bo po smrti njegove gospodinjje tukaj služboval, kot užitnino pod to pogodbo, da se morajo njive in vinogradi dobro obdelovati in hiša popravljati in za njega vsako leto 12 sv. meš služiti (pro defuncto sacerdote Andrea Kralj et ad ejus intentionem). Gospodinja kurata Andraža Kralja bila je Ana Bračko in je umrla meseca septembra 1832; po njej prišla so posestva v last tedanjega kurata Ignacija Pirkerja. Ta Ana Bračko je tedaj tista „kuharica“, o katerej še tukajšnje ljudstvo den denes govori, da je g. župniku gorice sporočila, a to ni tako, ker posestva je sporočil le tukaj bivši kurat Andraš Kralj. Matija Lamut služil je tukaj kot kurat od l. 1805 do 1810 in od 24. sušca istega leta kot župnik pri „Devici Mariji na Gori“ (Maria-Neustift) do l. 1817. Takrat se je ondišnjemu službovanju odpovedal, šel v pokoj na Zavrč in je ondi 9. avgusta l. 1818 umrl. Tudi ta kurat je hvaležnega spomina vreden.

V prejšnjih časih bile so cerkve večinoma z zidovi obkoljene. Na prostorih med temi zidovi in cerkvami pokapali so se mrlič, dokler niso se na zapoved cesarja Jožefa II. za pokapanje mrličev druga za to prikladna mesta odločiti morala. Ta naedba bila je jako dobra, ker pokapanje mrličev blizu cerkve, kder se ljudstvo shaja, je zdravju silno škodljivo! Tudi naša cerkev bila je z zidom obkoljena, kateri se je vsled cesarske zapovedi moral porušiti dati in se za pokopališče drugo, še sedanje mesto, na cerkvenih goricah na severni strani odrediti, a iz ostankov tega porušenega zida dal se je še sedaj stoječi farovž sezidati. On ima tri, sicer ne prostrane, vendar lične sobe in lepo globoko pivnico, kar je v vinskem kraju najbolj

shramba. L. 1807. je omenjeni kurat, Matija Lamut, dal na tem farovžu novo streho, vrata, okna in pod narediti, kar je še den denes vse tako, kakoršno se je za njegovega službovanja naredilo.

Za njim je prišel Andraš Žigert, rojen pri Kapeli blizu Radgone. On je služil od l. 1810 do 1826. Takrat je šel za župnika na faro sv. Simona in Jude v Marenberški dekaniji, kder je ostal do l. 1834, a potem v Gradec, kder je v meščanski bolnišnici kot beneficiat umrl; kedaj je umrl, ni mi znano, živel je vendar precej dolgo, ker je po l. 1840 drugo novo sv. mešo pel. Za njega ste se, kakor je bilo rečeno, dve l. 1750 narejeni stranski kapelici, l. 1811 dali podreti in cerkev proti solnčnemu izhodu podaljšati.

Jegov naslednik bil je Jakob Zemljič, rojen v fari sv. Petra pri Radgoni v gornji ščavniški dolini. Služboval je tukaj od l. 1826. do 1831. Potem je odšel kot župnik na faro sv. Antona v Slovenskih goricah, kder je leta 1840 še živel. Kedaj je umrl, ne vem. Jemu ima tukajšnje občinstvo za tega voljo hvaležno biti, ker je bil on prvi, ki se je pobrinol za poduk, kateri je mladini tako silno potreben; leta 1830 naredilo se je na njegovem zemljišču, katero je pokojni Andraš Kralj vsekdašnjemu kuratu poročil, šolsko poslopje, sicer leseno, ali vendar je zadostovalo vsakdanjim potrebam. Šesti tukajšnji kurat bil je Ignacij Pirker rojen 6. januarja 1788. pri sv. Barbari v Haložah. V mešnika posvečen 21. septembra l. 1815 prišel je sim 23. septembra l. 1831. pel je dragič novo sv. mešo jeseni l. 1865. a umrl je 21. septembra 1870 l., tedaj ravno 55 let potem, kar je sv. mešne rede prejel, a pokopan je bil 23. septembra, tedaj baš 29 let potem, kar je sim prišel. Pokojnik bil je originalen mož; vedno vesel in šaljiv; hodil je jako brzo in večinoma gologlav; umival se je v najhujši zimi v snegu; dokler še mu oko ni temnelo, bil je izvrsten lovec in do groba strasten prijatelj glasbe; (muzike) bil je precej talentiran; govoril je namreč zraven materinskega jezika in nemščine precej dobro magjarski, nekaj angleški in češki; znanje slednjih dveh jezikov bilo je se ve da le površno. Kot čestitelj glasbe je tudi poskušaval nekatere pesni vglasbovati. Strokovnjaki so ga radi tega zasmehovali, ker ni znal nič o generalbasu, ki je vsakemu skladatelju tako potreben, kakor zrak za dihanje. Jega je zgolj prevelika strast do glasbe dovela na tako podjetje; ko ni imel kaj opraviti, mu je bila vedno piščalka v rokah; — časi je kake gošče po tri dni gospodsko hranil in napajal! Magjare je zelo ljubil, a Slovencev ni trpel, ali ne iz zlobe in zaničevanja, temveč zbog krivih pojmov, katere je o slovenskem gibanju imel. Da materinskega jezika ni zaničeval, dokazuje to, da je l. 1877, ko je naš slavn Božidar Raič, kaneč sestaviti životopis Antona Krempeljua, jega poprosil, da mu kot bivši sošolec tega vrliga Slovence pošlje nekatere črtice iz njegovega življenja

Storil je to v slovenskem jeziku. Pri pogrneni mizi deklamoval je časih navdušeno vrste iz kake nemške pesmi. Posebno bil je prijatelj prekrasne Šilerjeve balade: „Der Graf von Habsburg“. Še starček nad 80 let imel je dober pomnež, in jaz sem se mu pri neki priliki moral čuditi, s kako natančnostjo govoril je o glavnih osebah v „Makbetu“, velikanski drami bujnoženjalnega Šekspirja, katero je se ve da le iz Šilerjevega prevoda poznal!

Smešničar 34. Francoske novine poročajo o sledečem smešnem dogodku. Nek grajšček imel je opico ali „ofa“, ki je kuharici pomagal golobe skubiti. Opica dene oskubljenega na stran in pred odprtim oknom stoječ vzame drugega. Ko bi trenil, prileti močen jastreb in jej goloba izdere ter poleti z njim na bližnje drevo. Opica vsa jezna zgrabi sedaj oskubljenega goloba, ga položi na okno in se blizu tam skrije. Res, kmalu prileti gladni jastreb po drugega goloba. Ali, o joj, hipoma zasadi mu opica kremplje v košato perje, ga vjame, vrati zavije, oskubi ter nese obadva oskubljenca kuharici, češ naj ju dene pečt, kar bi se tudi zgodilo, ako bi ne bil grajšček zabranil, ki je iz vrta vse opazoval.

Razne stvari.

(*Petdeseti rojstveni god svetlega cesarja*) smo v Mariboru in okolici svečano obhajali. Na predvečer bilo je mesto razsvetljeno in z bojami okinčano. Dne 18. avgusta je mesto 200 fl. razdeliti dalo med uboge. Ob 8. uri imeli so vojaki sv. mešo na vadišči in ob 9. uri bila je velika asistiranja sv. meša v stolnej cerkvi. Služili so jo milostljivi knez in škof. Navzoči bili so uradniki, oficirji in mnogo ljudstva! Slovenci so v čitalnici v slavo cesarjeve petdesetletnice napravili „slovesen večer“.

(*Nadvojvoda Albreht*) je dne 12. avg. ogle doval mariborsko vojaštvo, spremljan od deželnega poveljnika barona Kuhn-a. Po vojaških vajah bil je obed v gostilnici g. Wohlschlagerja. Povabljenih bilo je 25 oseb, med njimi mil. knezoškof, e. k. okrajni glavar Seeder in mestni župan gosp. dr. Reiser.

(*Štajerska hranilnica*) darovala je po toči oškodovanim v Freilhamu, Rančah v Poljanah 5000 fl. pogorelcem v spod. Poljskavi pa 800 fl.

(*Sedem požarov v 14 dneh*) bilo je v polit. okraji ptujskem. Pogoreli so: Zagoršek v Dornavi, Šabeder pri sv. Elizabeti, Stojušek na Slatini, Volkovič v Polensčaku, Stuhec v Lešnici, Pibler v Janežkem vrhu in Ogrizek na Slatini.

(*Strela ubila*) je v Žabji vasi pri Slov. Bistrici posestnika M. Stelcelna in njegovo ženo. Zraven v hiši stoječemu otroku se pa ni zgodilo nič druga, nego da je hipoma sirota postal.

(*Mahrenberski okrajni zastop*) je v svojej nemčurskej jezi nedavno zoper Slovence pa tudi zoper ministra grofa Taaffeja tako nedostojno resolucijo sprožil, da nje niti „Tagespošta“ ni upala

cele objaviti in da je okrajni glavar g. Rupnik ugovarjal, češ, da je se o nečem sklepalo, do česar še ovi gospodje po postavi niti pravice nimajo. Mogoče, da bo okrajni zastop radi tega razgnan.

(*Slov. Gradčani*) prosijo, naj se okrajni zastopi odpravijo. Do tolike modrosti so prodrli še le tedaj, ko so od Slovencev pri zadnji volitvi bili v manjšino potisnjeni. Ko bi imeli „purgerji“ večino, bi jih gotovo pamet še ne bila srečala.

(*Svitli cesar*) so po toči oškodovanim Štajercem podarili 3000 fl. in Hrvatom v Zagorji 4000 fl. Bog plati!

(*Grozen požigalec*) je užgal pri sv. Pankraciji na Remšniku dvojno gospodarsko poslopje, v Altenbahu prazno viničarijo, pri Arveži 8 ostrvij rži in kozolec, da je zgorelo 300 centov sena. Zločinca še niso zgrabili.

(*Freimaurer „Forregger“*) poročal je Vitanjskim „purgarjem“ o svojem delovanju v državnem zboru. Nek Mulej se je do tal pripogibal, ko mu je hvaležno priznanje izraževal.

(*Guzaj*) je sedaj na Hrvatskem. Nedavno je imel tovarša seboj, ki mu je v dežniku skrito puško nosil, za kar mu je 1 fl. dal. Blizu Sile so se nju Hrvati lotili, tovarša so prejeli, a Guzaj jim je všel.

(*Glede osepnice v ljutomerskej okolici*) nam dopisnik za št. 32 naznanja, da ni namenil koga razžaliti, to tem menje, ker podobna poročila tudi od inod beremo večkrat; sicer pa je dotično poročilo veljalo za celo faro, ne pa samo za trg Ljutmer.

(*Spremembe v Lavantinski škofiji*). Č. g. M. Košar, župnik v Pernicah je stopil v stalni pokoj. — Fr. Pignar je postal namestnik v Pernicah. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: M. Goršič v Jarenino, — A. Fišer v št. Jakob, v Dolu, — P. Hrovat v Galicijo, — V. Tamše v Šostanj I. — J. Galun v Leskovec. Na novo vmeščeni so čč. gg.: J. Rom v Ljubuo, — M. Črnko v Vozenico II., — Fr. Irgl v št. Peter pri Mariboru II., — J. Dekort v Vojnik II., — J. Tomanič v Vitanje II., — J. Cvetko v Svičino. Izpraznjeni ostanete kaplanji pri sv. Kunigundi in pri sv. Martinu na Pohorju.

(*Za dijaško semenišče*) je daroval neimenovan duhovnik domače škofije 600 fl. Bog mu plati!

Dražbe. 23. aug. Neža Kamenšak v Vonarji 2490 fl.; 24. aug. Mat. Gojkovič v Ptujski gori 3550 fl.; 25. aug. Fr. Čehun v Žavci 650 fl.; 26. aug. zapuščina Geigerjeva v Celji; 27. aug. Jož. Bučer v Slivnici 2040 fl., Neža Šket v Prelogu 80 fl., Jož. Dobnik v Lobnicah 4178 fl., Karl Zidarič 570 fl. pri sv. Lenartu v Slov. gor., Jur. Mlakar v Vodriški vasi 2175 fl., Anton Belinec 2995 fl. v Kozji, Jan. Šabeder 4087 v Ptui, Fr. Konšec 1530 fl. pri sv. Lenartu v Slov. gor.

Listić uredništva. Dopisi: od sv. Križa na Murskem polji, od Jurkloštra, iz Čadrama, od sv. Vrbana, iz Junske doline na Koroškem, od Radgone, iz Mozirja prihodnjič in prilično. G. P. v P. Vi želite nekaj dati v Cerkveno prilogo. Dobro, toda reč nam morate bolj natanko razložiti, G. Oroslov P. Lepa hvala: za obljubljeno prosimo. G. L. v K. Tudi lepa hvala, prilično vse porabimo!